

Ευρωπαϊκή χρηματοδότηση και αναπτυξιακές επιλογές

Πηγή: ΤΑ ΝΕΑ ΣΑΒΒΑΤΟΚΥΡΙΑΚΟ Σελ.: 1,28 Ημερομηνία έκδοσης: 25-07-2020
Επιφάνεια: 422.94 cm² Αρθρογράφος: Κυκλοφορία: 24590
Θέματα: ΙΟΒΕ

ΝΙΚΟΣ ΒΕΤΤΑΣ

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ
ΕΠΙΛΟΓΕΣ

Σ. 28

ΤΟΥ ΝΙΚΟΥ ΒΕΤΤΑ

Ευρωπαϊκή χρηματοδότηση και αναπτυξιακές επιλογές

Για μια οικονομία με τόσο χαμηλές επενδύσεις και πίεση στα εισοδήματα όπως η δική μας, ότι οι πρόσθετοι πόροι που αναμένονται από την Ευρώπη είναι πολύ σημαντικοί είναι προφανές. Αυτό που είναι λιγότερο ξεκάθαρο είναι αν οι πόροι είναι αρκετοί για να φέρουν ευημερία και ποιος μπορεί να είναι ο ρόλος τους στο μέλλον της οικονομίας.

Στη δεκαετία της τελευταίας κρίσης, έγιναν σημαντικές βελτιώσεις αλλού σημειώθηκε οπισθοδρόμηση, αλλά γενικά δεν υπήρξε επαρκής υποστήριξη των δομικών αλλαγών. Μέρος του προβλήματος ήταν η έλλειψη χρηματοδότησης. Η ανάγκη δημοσιονομικής σταθεροποίησης μεώσε δαπάνες και αύξησε φόρους, ενώ η ακραία αβεβαιότητα οδήγησε σε κατακρήμνιση των επενδύσεων σε επίπεδα όπου μετά βίας καλύπτεται η απόσβεση του υφιστάμενου κεφαλαίου. Για πολλές από τις αναγκαίες μεταρρυθμίσεις, είτε στον δημόσιο τομέα είτε στη λειτουργία των αγορών, η χρηματοδότηση αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την επιτυχία, ενίοτε απαραίτητο.

Είναι όμως κατάλληλος ο χρόνος να αναζητά κανείς τρόπους βελτίωσης της οικονομίας; Μήπως το λογικό θα ήταν να ενδυναμωθεί η σημερινή δομή και να διοχετευθεί απλώς ρευστότητα σε νοικοκυριά και επιχειρήσεις; Θα πρέπει να υπάρχει συνείδηση της κατάστασης και των προκλήσεων. Η ελληνική οικονομία διολισθαίνει τα τελευταία χρόνια σταδιακά σε χαμηλότερα επίπεδα ευημερίας, υποχωρώντας σε κομβικές κατηγορίες. Η παραγωγικότητα στη χώρα μας υπολείπεται συστηματικά από αυτή στις περισσότερες άλλες ευρωπαϊκές, συμπεριλαμβανομένου του νότου και των πρώην ανατολικών. Η παραγωγή είναι εξαιρετικά εσωστρεφής, με τις συνολικές εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών να κυμαίνονται σε μικρό ποσοστό του ΑΕΠ, όταν για συγκρίσιμου μεγέθους ευρωπαϊκές οικονομίες είναι διπλάσιο. Στη συμμετοχή στην εργασία η χώρα βρίσκεται στα τελευταία επίπεδα, με τις γυναίκες και τους νέους συστηματικά σε δυσμενή θέση. Φορολογία και ασφαλιστικό σύστημα επιβαρύνουν υπερβολικά όσους εργάζονται με όρους διαφάνειας και η παραοικονομία παραμένει ανθηρή.

Μπορεί αυτός ο φαύλος κύκλος να σπάσει και πώς μπορούν να βοηθήσουν οι ευρωπαϊκοί πόροι; Με δεδομένη μάλιστα τη βαθιά ύφεση και την παρατεταμένη πίεση που αναμένεται σε τομείς που παραδοσιακά προσέφεραν απασχόληση, όπως ο τουρισμός, το λιανεμπόριο και οι μετακινήσεις; Και στη συγκυρία της πανδημίας που πλήττει δυνάμιστα τους περισσότερο αδύναμους; Σε κάθε περίπτωση, οι πόροι δεν είναι αρκετοί για να διασφαλίσουν ευημερία από μόνοι τους. Μπορούν, όμως, να υποστηρίξουν κρίσιμες υποδομές. Να στηρίξουν, ως γέφυρα, μεταρρυθμιστικές τομές. Και να υποβοηθήσουν την προσέλκυση πρόσθετων ιδιωτικών επενδύσεων και ανθρώπινου κεφαλαίου.

Η στόχευση και στη συνέχεια η διαχείριση που θα δρομολογηθούν τους επόμενους μήνες θα είναι συνεπώς υψίστης σημασίας. Εξίσου σημαντική όμως θα είναι και η ευρύτερη κατεύθυνση της οικονομικής πολιτικής. Θα είναι ουτοπικό να πιστεύει κανείς πως μόνο μέσω των επιπλέον πόρων θα επιτευχθεί ένα επιθυμητό αποτέλεσμα μεσοπρόθεσμης ευημερίας, εάν σημαντικές πλευρές της οικονομικής πολιτικής δεν στραφούν προς τη σωστή κατεύθυνση. Ιδιωτικές επενδύσεις υψηλής αξίας δύσκολα θα έρθουν, παρά τα όποια κίνητρα, όσο το σύστημα απονομής δικαιοσύνης λειτουργεί με μεγάλες καθυστερήσεις. Η ουσιαστική ενίσχυση της εργασία δεν θα συμβεί όσο το σύστημα εκπαίδευσης δεν εκσυγχρονίζεται ριζικά και όσο τα προγράμματα κατάρτισης είναι αναποτελεσματικά. Η ψηφιοποίηση στον δημόσιο τομέα δεν θα έχει τα ευεργετικά αποτελέσματα που ελπίζεται, εάν και το σύστημα κινήτρων και διοίκησης δεν εκσυγχρονιστεί.

Η ευκαιρία λοιπόν είναι τώρα, με την εμπειρία της προηγούμενης βαθιάς κρίσης ακόμη εδώ, την επίπτωση της νέας ύφεσης ήδη βαριά και μέσα σε ισχυρές αβεβαιότητες στο διεθνές περιβάλλον. Εάν η οικονομική πολιτική υποστηρίξει αξιόπιστα και με σαφήνεια τις αναγκαίες αλλαγές δημιουργώντας και ευρύτερες κοινωνικές συνανέσεις, η σημερινή δύσκολη συγκυρία μπορεί να γίνει σημείο αντιστροφής της αρνητικής πορείας διολίσθησης της οικονομίας.

Ο Νίκος Βέττας είναι γενικός διευθυντής του IOBE και καθηγητής του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών